

KALOKAGATHIA: IDEÁL, NEBO FLATUS VOCIS?

Martin Malenovský

ŠÍP, R. (ed.) *Kalokagathia: ideál, nebo flatus vocis?* Brno : Paido, 2008. 92 s. ISBN 978-80-210-4566-8.

Monografii s názvem *Kalokagathia: ideál, nebo flatus vocis?* vydala v roce 2008 Masarykova univerzita v Brně ve spolupráci s pedagogickým nakladatelstvím Paido. Publikace obsahuje sedm příspěvků českých a slovenských autorů. Každý z nich se na fenomén kalokagathie (z řeckého *kalos kai agathos* – krásný a dobrý) dívá pohledem své odborné specializace. Nalezneme zde texty s přesahy k historii, sociologii, filozofii, sportu, ale například i k lingvistice (pojednání Lubora Kysučana z FF UP v Olomouci, který upozorňuje na etymologické peripetie řeckého termínu). Právě toto interdisciplinární pojetí je velkým kladem práce, již svým jménem editora zastřešuje Radim Šíp z Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Dalším výrazným aspektem monografie je její „polyfonní“ charakter. Studie není jednostranně adorační, jak by se mohlo očekávat, naopak, stala se přínosným diskusním fórem – jsou vyzdvihovány přínosy kalokagathie, autoři však nepropadají zavádějící mytizaci a starořecký ideál podrobují také kritickému pohledu a revizi. Důsledné tázání se po pravé substantii termínu skloňovaného, leč nezřídka velmi povrchně chápaného, se objevuje už v názvu titulu. Je antická koncepce skutečně ideálem, o jehož dosažení stojí za to usilovat i dnes, v 21. století, nebo už se jedná pouze o prázdný závan vzdáleného hlasu (*flatus vocis*)? Nestal se floskulí bez obsahu?

Proti zprofanovanému úsloví o „jednotě těla i ducha“, jemuž však chybí hlubší znalost obsahu a souvislostí, usilují autoři o podání uceleného výkladu. Upozorňují na nepůvodní, idealizující stereotypy, které se oproti starořeckému kontextu v průběhu staletí na termín nabalily. Vývoj obsahu kalokagathie je dáván do souvislosti s vývojem antického systému vzdělávání v gymnasiích. Srovnání vede k závěru, že idea kalokagathie prošla krizí ještě v antické době, kdy došlo k rozštěpení výchovy tělesné a intelektuální. Výrazný filosofický rozměr má kapitola s názvem *Kalokagathia – člověk jako krásný a dobrý pohyb*. V ní se autorka Irena Martínková pokusila o překonání duality tělesné a duševní

složky člověka pomocí koncepce Jana Patočky. Šířavé kritice je v monografii opakovaně podrobováno moderní pojetí sportu, zejména profesionálního, jenž přestal člověku sloužit k harmonickému rozvoji těla. Připomíná pravý opak kalokagathie, ve své jednostrannosti a komercionalizaci si člověka podřídil, člověk se mu stal instrumentem k dosahování lepších výsledků za každou cenu. Ušetřena není ani současná podoba olympismu.

Monografie je poučným příkladem kritického myšlení a všestranného pohledu na otázku, která prochází mnoha vědními disciplínami a mnoha oblastmi praktického lidského života.

Kontaktní adresa:

Mgr. Martin Malenovský

PdF UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc

Katedra českého jazyka a literatury

e-mail: martinmalenovsky@seznam.cz